

De exercitiis discretis

sancta cū renisu p̄scie timorate. aut abstine
re a vino ꝛ p̄ceptū obedientie rōnabiliter im
posite p̄ferre p̄mū. q̄ scdm nō ideo maluz
s̄ vt bonū deberet impleri bibēdo vinū. Ali
oq̄n cū p̄naci renisu nō staret sal̄. vbi ali
ud p̄petrādo cū subsequente humili p̄nā co
medēs carnes saluaret. ¶ Deniq̄ si forte di
ctur̄ es. Doueoz lege sp̄sseri. vide si spi
ritus sc̄tus est dissensiois deus. Uidesi q̄li
bet p̄fessus regulā ita diceret q̄nta p̄fusio
seq̄ret. Uidesi sufficiētē doces exceptōem
a regula generali quā ꝛ fm quā p̄fessus es
S̄z formido ne faciā ꝛba mea surdo. nisi
q̄ nō tā tibi s̄ p̄ribz p̄ teloq̄. Et forte p̄ ce
terz in postez si (q̄d auertat de) occurreret
casus tal̄. ¶ Bene vale cor boni p̄siliū statu
ens tecū. nō pl̄ aut alie sapiēs q̄ optz. Jo
hānes Cancellarij parisiē. Lugduni An
no. D. ccccxxvi. In ianuario ꝛc.

Finit

Itē ab eodē cancel

lario parisiē. de zelo ꝛ feruore nouitiatꝛ ꝛc
¶ Olet zelꝛ domꝛ dei p̄fertū dū
est nouitꝛ hoies bone volū
tatis ꝛ medere. h̄ ē vzgere vt
oīa q̄ p̄spiciūt vicioꝝ scāda
la fatagāt vl̄ tollere vl̄ culpa
re. vl̄ cetos ad ablatōz acriter animare. Nō
dissimulandū asserit. nō parcēdū. n̄ scāda
lum formidādū. s̄z incedēdū viriliter per ar
ma iusticie a dextrz et a sinistrz p̄ infamiam
ꝛ bonā famā. p̄ ꝛbera si opꝛ est p̄ sangui
nem et p̄ mortē. ¶ Uez euenit q̄ pꝛ expien
tias varias. post irritos conatꝛ. pꝛ agnitā
hūane fragilitatis ꝛ iniquitatis abyssum i
exhaustibilem. t̄patꝛ ꝛ mollescit feruor iste
bulliētī musto silis ꝛ q̄ maturior eo sani
or efficit. Vitigatq̄ tribulatiois aq̄ vinū
nimis feruide charitatis. ¶ Porro nō ne
gauerim me p̄ozibz annis zelū hmōi q̄lem
cūq̄ sensisse. s̄z q̄s frēq̄nter fuerit nō fm scie
tiam me docuerūt exitus.

Finit

Tractatus eiusdez

cancellarij parisiē. p̄ deuotis simplicibz.
q̄lit se in suis exercitijs discrete ꝛ caute ha
bere debēt de gallico in latinū trāslatus p̄
quēdā. Qui q̄dē trāslator ad vitandū ru
sticitatē latini eloquiū q̄ resultasset magis
ex vulgari i sensu e sensu q̄s ꝛbū ex ꝛbo trāsl
ferre curauit. vñd nec mirādū si opusculū

istud nō cōueniret satis i stilo cū alijs eius
dem cancellarij opibz.

Eus vult vt sit rōnabile ob
sequiū nostz. ita vt cūcta q̄i
eiꝛ seruitio facimꝛ fiat cum
discretōe/ tā q̄ ad corpꝛ q̄
ad aiā. Nā iuxta cōe puer

biū Dñe q̄d est nimū ꝛrit in vicū. S̄z
deat q̄ aiā sic regere corpꝛ suū/ vt ex vna p̄
te nō ꝛ se ꝛualeat. et ex alia pte vt i fūiedo
sibi etiā nō deficiat. Quoz p̄mū fit cū nō
nimis laute ipm corpꝛ enutrit. Scdꝛ q̄
nō nimū exercitijs sine corpꝛalibz sine spū
alibz fatigat. Et maxime i spūalibz seu ad
spūalitatē tendētibz exercitijs ē cautela ad
hibenda. q̄ in talibz p̄tē simplicitatē non
nulloꝝ deuotoꝝ ꝛ antiq̄ hostꝛ iſidias/ sub
specie boni possz hō incurrere piculū ma
gni mali. Exēpli grā. Si q̄s nimis ꝛ non
cū debita discretōe nec cū p̄silio alioꝝ de
uotoꝝ exptoz ꝛ suoz supioꝝ intēdere vel
let ieiunijs. fletibz. vigilijs. disciplinatioibz
ozōibz. meditatōibz. imaginatioibz circa
subtilitates q̄slibet ꝛ diuinas res. terroribz
mortis extremi iudicij ꝛ inferni/ ꝛ ceteris
his silibus. Nīc possz caput et cerebrum
suū aliāq̄ organa q̄bꝛ aiā vti h̄z i suis opa
tionibz intātū ledere vt vsū rōis amitteret.
aut fieret totꝛ debilꝛ fantastiꝛ et melācolī
cus/ sibi ꝛpi deo ꝛ hoibz inutilꝛ nō solū sed
ꝛ piculosus et q̄uis. ¶ Cū consiliū meū ē
vt hō deuotꝛ si oīno mensurā suare nequit
nutriat potiꝛ corpꝛ suū aliq̄li cū excessu q̄s
subtrahat sibi nimis cū defectu. Rō quia
difficiliꝛ/ imo q̄nq̄ nullatenꝛ subueniri p̄t
corpꝛi leso p̄ hmōi nimiam necessarioꝝ sub
tractōem. vbi tñ facile p̄ vnā aut duas ab
stinētias rep̄mi posset q̄d excessum erat p̄
nimis delicatā educatōem. ¶ Custodiat q̄
hō duoz p̄ regulā ea q̄ subiuūgūt documta
De humiliando se
corā deo.

Rimo det obliuioi totū tpus suū
p̄teritū. ita vt nō nimis ꝛtinue in
specie recogitet d̄ suis pactꝛ pecca
tis p̄tꝛ ꝛritꝛ ꝛ p̄fessis. s̄z sufficit vt q̄nꝛ p̄
ꝛtritōnem generalē sic dicat ore vl̄ corde.
Dñe deꝛ meꝛ ꝛfiteoz tue bonitati p̄ne/ q̄
vsq̄ in p̄sens male. p̄hdolorꝛ pdidi tpsꝛ vt
te mee in pctis ꝛ vanitatibz. q̄ tibi digne
nunq̄ seruiui. S̄z et insup multipliciter te
offendi. ꝛ nihil habeo q̄ possum tibi p̄ne

glectis et male gestis satisficere nisi cor meum. vtiā debite tritū et hūiliatū. Hoc igitur tibi dñe offero. et rogo ne despicias. et delicta iuueturis mee et ignorātiā meas / imo et neq̄cias meas ne memineris. Etiaſ scio dñe q̄ totis virib⁹ meis nō sufficiēt talem facere p̄fessionem / quale bene exigeret peccata mea. Sed et tu scis de⁹ me⁹ desideriuſ meū et voluntatē meā bonā. q̄ ex tuo dono et tua ispiratōe nihil volui vicario tuo meo p̄fessori celare de peccatis meis. Et ipse p̄fessor se satis putat iformatū de mea vita. Rogo igitur piedñe sufficiat tibi. et da vt oblit⁹ ea q̄ retroacta sunt credere p̄amplius me possim in antiora in tuo sc̄to seruitio. Si autē dñe in futurū aliqd aliud tibi de me placuerit sup̄ p̄fessionis meis peccatis iteratis vicib⁹ offero me paratū. iuxta cōsiliū cuiuscūq̄ p̄ quē tuā mihi dignaris innotescere sup̄ h̄ voluntatē. Nihil enī in te do retinere ap̄d me qd sit t̄ te. Tū nō ignoro etiā dñe de⁹ meus q̄ quāuis millesies cōfiteor / ex h̄ nō possum satis iustificari. sed ex tua sola misericordia mea depēdet iustificatio. Tū enī tu mihi nō imputaueris peccatū / tūc iust⁹ sum / et nō al⁹s.

Informatio et cōsolatio

officialiū q̄ circa exteriora occupant. Irea p̄missa etiā notādū q̄ p̄sona deuota q̄ circa curas reifamiliaris et erga exteriorū dispensatōes multū ē occupata. n̄ d̄z cū nimia anxietate conari ad habēdū talē pacē tranquillitatē et puritatē cordis / quale p̄sona soli deo et sp̄uali bus vacans p̄t et d̄z habere. Nec de⁹ requirit hoc a tali de necessitate salutis. scit enim q̄ hūane infirmitati id ip̄ossibile est. Ad h̄ enī conari nimiu⁹ est signū sup̄bie et laborianis / p̄ditio t̄pis inutilis. Nō igitur p̄sona sic exteriorib⁹ occupata p̄ sua et aliorū salute ex diuina haud dubiū p̄uidētia tristē multū si deuotōem tātā nō habuerit q̄ntam libenter haberet. et q̄lem alios habere p̄siderat. Impleat ip̄e t̄m fidelit̄ m̄steriū suum ad quod de⁹ eū vocauit et satis est. sicut nā q̄ ip̄e nō solū p̄ se sed et p̄ alijs se exteriorib⁹ occupat iuxta diuinā voluntatē. ita etiā alijs nō solū p̄ se sed et p̄ ip̄o sic occupato et p̄ alijs deo et sp̄ualib⁹ exercitijs vacāt. Hoc adiecto vt quōq̄ cert⁹ horis sibi magis ap̄tus put possibile fuerit ad deū. etiā recursum habeat p̄querēdo hūiliter de su-

is negligētis et exponēdo dñō dō suo necessitates occupatōes et miseras suas / orādo vt p̄ dñs dignet easdē suscipere a paupe seruo suo loco deuotōis quā libēt⁹ sibi offerret si eā haberet. Hinc surgit pia et pulcra cōsideratio de corpore xp̄i mystico. in quo ip̄e dñs iesus de⁹ et hō ē nostr⁹ caput nosq̄ mēbra ei⁹. Tū et sicut in corpore organico oīa membra nō eundē actū habent. nec sibi soli sed toti homī in suis actibus defuiūt. Pedes q̄ p̄p̄nō sibi t̄m ambulāt. nec manus sibi soli laborāt. nec os sibi soli p̄medit. et sic d̄ alijs. sed ip̄i toti homini. Ita etiam in hoc corpore christi mystico quodcūq̄ bonū op̄at nō sibi soli s̄ oīibus in christo existētib⁹ id op̄at in salutē. Et ex eo q̄ dñs n̄ iesus christ⁹ de⁹ et hō mediator ē dei et homin⁹ et caput nostr⁹ op̄a n̄ra bona p̄ ip̄m sunt diuine maiestati grata et accepta et nobis salutaria et fructuosa et nō ex nobis. Nemo igitur deputatus op̄ibus inferiorib⁹ desperet / nullusq̄q̄ intēdēs maiorib⁹ sup̄be se eleuet. Quia oīa in christo iesu dñō nostro erunt nob̄ cōia. Non bñ itaq̄ agunt illi q̄ p̄dicātes aut alia magalia agētes se magnificāt. et ceteros religiosos et christifideles nō p̄dicātes s̄ q̄erti p̄templatōis et orōis vacātes vilipēdunt velut ecclie dei inutiles. nō attēdentes q̄ si sermo debeat p̄ficere ex ore p̄dicantis deuota p̄teplatiuorū oratio habet h̄ efficere apud deū et ip̄etrare. al⁹s inuanū erit conatus laborātis. Sit nō bñ agunt q̄ sp̄ualib⁹ vacantes p̄temnūt temporalū admīnistratōem exercētes. sicut enī sp̄ualia sic et temporalia bona q̄ diu sum⁹ i via et p̄grina mur a celesti patria nobis necessaria sunt. Et nō omnib⁹ oīa p̄sunt. nec oēs oīa possunt. Sit ergo q̄libet cōtēnt⁹ de situatōe sua in corpore christi mystico etiā p̄ quocūq̄ reputet mēbro infimo. et studeat fidelit̄ agere in ea vocatōe q̄ dñs eū vocauit. Ex p̄missis apparz error illozū q̄ i religiōib⁹ ex obediētia d̄putati ad exteriora officia sua cū murmure et inuolūtariē / imo quōq̄ vix ex coactōe et p̄ cōsequens negligētē et infidelit̄er implēt. sp̄ualia sibi furtiue cōtra bonū obediētie vltra q̄ ad eoz statū p̄tinet vsurpātes. et id qd aliorū est sup̄be sibi vēdicantes / quodq̄ suū est negligentes. et sic et istud et illud nō solū saluti sue infructuosum. sed et sepe p̄ pprie volūtatis et inobediētie viciū dānosū faciētes. Apparet

De exercitijs discretis

quoque sibi et pmissis quod incaute agunt non nunquam religiosi modicam passionem cum suis fratribus ad exteriora explenda deputatis / si quoniam in spiritualibus minus prompti inueniantur habentes / ipsos temere quoniam tanquam in deuotos non solum corde diiudicantes sed quod per est sepe gladio lingue sue detractorie percutientes. Non attendentes illud vulgare proverbium. Pluribus interis minor est ad singula sensus. Nec recogitant quod si ipsi explere deberent talia. scilicet talia et spiritualia neutrum horum forte facerent possent. Nec advertunt quantum deberent esse deo et hominibus grati quod ipsis ad seruandum deo in quiete et pace ordinatis alij cogunt fruire cum multa fatiga et tribulatione et deo et sibi et alijs. et quod ipsi velut domini recumbunt. alij velut serui eorum ministrant eis. et in talibus de necessarijs eis prouidere habent. Timere deberent hi tales quod spiritualium operum suorum fructum non ipsi sed alij officiales. scilicet exterioribus occupatibus propter eos detent. apud deum iustum iudicem percipiant. propter suam potissime ingratitude / quam deo maxime in nobis displicet. ¶ Iuxta premissa quoque instruit nonnullos simplicitas / qui occupati alijs conantur non tamen corde sed etiam ore semper orare propter quod haec apostolus quibus ait. Sine intermissione orantes. Nam semper expositores licet semper ore et quod bonum operari non cessat. et quod per peccatum mortale orationem suam non interrompit. possumus tamen ex premissis et ad propositum dicere plane et primum. quod spiritus orat quod alia bona opera siue spiritualia siue corporalia pro dei honore et seruorum dei utilitate facit. Licet enim non oret pro se orat tamen pro alios in christi corpore mystico. et hoc sufficit sibi dummodo alius debitum orandi ad quod ipse obligatus extitit non neglexerit viciose.

Qualiter et quare

orandum sit spiritu sine imaginibus

Rursus persona deuota debet diligenter adhibere ut non incurat aliquam singularitatis notam pro suam deuotionem pro ceteris inter quos conuersat. Hoc enim reprehendit a patribus. quod turbat nonnunquam alios cum quibus viuunt. Et est signum superbie et hypocrisis. Studeat esse in publico communis et alijs personis absque tamen peccato. In secreto pro poterit esse singulariter deo deuotus et corde et moribus et gestis et exercitijs. cum discretione tamen ne se destruat. ¶ Pro istis autem deuotionum exercitijs quae communiter apte fiunt

in privato quam in publico (ut sunt vicia mentales orationes et meditationes) notandum. quod quicquid in his et per haec vult amoroze et affectualiter tendere in deum secure et discrete / me caput et sensus sui forsitan ledant. Sed discere cogitare de deo sine aliquo corpali siue absque imagine. ita ut non cogitet rem magnam aut quam longam aut breuem. albam aut nigram. hic aut ibi in tali aut alio loco existentem. Sed oibus talibus et similibus exclusis eleuet cor suum ad intellectualia pura et incorporea / cogitando dei omnipotentiam quam omnia potest. dei sapientiam quam omnia preterita et futura scit ut presentia. dei bonitatem quam oibus quantum in se est bene vult et nulli male. Sicut eius misericordiam / dulcedinem pulcritudinem / et sic de alijs perfectibus / deo summe conuenientibus et inexistenter. dicendo corde et ore. O domine deus meus creator et redemptor et saluator meus omnipotentissime. sapientissime. optime. totus pulcher. dulcis et misericors. O pater piissime / amantissime / amabilissime qui solus vere pater patris es. pater medilignus quam vnicuique carnalis pater suum carissimum dilexit filium. Quod bene ostendit in tuis beneficijs magnis et multis mihi indignissimo datus pro te et adhuc dadas / ex sola tua maxima bonitate faciens bonitate. te adoro laudo glorifico. toto corpore et spiritu tibi gratias ago pro oibus donis tuis. quod quicquid sum possum scio et bene scire cupio volo et desidero. hoc a te habeo totum. et nihil habeo ex meipso nisi peccata. quam clementer peto ignosce propter gloriam nominis tui benedicti. Quod me cum omnibus sanctis tuis bene dicere laudare et predicare sine fine precibus etiam concedere digneris. Vel alio modo orando put spiritus sanctus inspirauerit. ¶ Talem respectum habendo in orationibus et meditationibus suis homo non facile incurret frenesim nec erit fantastice. et in capite seu sensibus suis detingere. cum homo nimis fugit cogitatum suum in res corporeas et rerum sensibilium imagines. ¶ Nonolumus tamen per haec reprobare imaginationes de opere nostre redemptionis / de captione / alligatione / colaphis / spiritibus / flagellatione / crucifixione domini nostri iesu christi / et ceteris huiusmodi. immo hortamur quantum possumus ut de talibus homo sepe cogitet. sed sub hac conditione et huiusmodi cautela. ut videlicet cum discretione et non nimis hoc faciat. atque ut non nimis diu et immobiliter quasi seu nimis fixe circa corporalia et imagines rerum huiusmodi cogitatio immoretur. Sed spiritus conetur cogitatum suum ab istis

corporeis imaginatōibz trahere sursum ad ea/
 rōndē rez corporaliū spūalitatē. q̄ inde (spi-
 ritus) docente) elici poterit copiose si hō
 assuecat et dederit se ad talia faciēda. ¶ Et
 ne videat ipossibile totalit̄ licet appareat
 inceptis difficile aliq̄liter id qd̄ dicimus.
 sumam? exemplū de venerabili sacro dñi
 ci corpis. quod cū videm? in manibz sacer-
 dotis ocul' corporeis / adoram? deuote sicut
 rez deū et hominē hūani generis redem-
 ptorē / angeloz dñm / et demonū expugna-
 torē. ppter h̄ qd̄ ibi videm? ocul' cordis.
 nec moramur cū cogitatu nro diu circa il-
 lud quod exterioribz apparet ocul' / vtpote
 circa albedinē. rotunditatē ⁊ paruitatem
 sacre hui? hoste. sed cogim? quasi violētē
 cogitatu nostrū vt ab illis visibilibz speci-
 eibz se auertat. ⁊ uertat ad inuisibilia q̄ ocu-
 lus mentis p lumen sc̄tē catholice fidei ibi
 videt ⁊ credit facillime. q̄ si dicerem? cogi-
 tatōibz nostris. id qd̄ oculi corpis nob̄ re-
 p̄sentant nō est de? noster. s; id qd̄ ibi ocul'
 cordis cernit est dñs deus noster. Hoc er-
 go cogitare et in h̄ vos figite. ¶ Aliud exem-
 plū potest applicari de puero extra patriā
 posito q̄ nunq̄ vidit p̄rem suū. ⁊ cui pater
 mittit victū et amictū ⁊ alia necessaria. sa-
 lutarq; dulciter sept? p medios nūcios eū
 dem. Non dubiū qn̄ puer iste licet patrem
 suū nō videat moueat naturalit̄ qdā amo-
 roso affectu ad diligendū hūc p̄rem et ad
 cogitandū sept? cordialit̄ de eo. et q̄ libē-
 ter esset apud eundē ad videndū ipm̄ sicu-
 ti est. quia nescit an sit long? aut breuis. an
 albus aut niger. ⁊ sic de alijs corpaliybz cir-
 cūstantijs. ergo etiā in cogitādo p̄rem suū
 q̄lescūq; h̄mōi corpore imaginatōes occur-
 rerint / nō in eis q̄scit. sed repellit tanq̄ de-
 ceptorias ⁊ iutiles Sed quoniā alibi de
 hoc lat? tractatū est / sufficiat hic modice
 tactū. ¶ Itaq; intra p̄missa discat p̄sona d̄
 uora in similibz similit̄ agere / aliōqn̄ i ora-
 tionibz et meditatioibz suis nō solū p̄ime-
 scere habz p̄missa picula. sed etiā incōmo-
 da graua alia. Poterit enī p̄rigere dū ho-
 mo nimis cogitat cū imaginibz ⁊ de rerū
 corpaliū circūstantijs. vt ppter fantasie flu-
 xibilitatē / et inuisibili hoste illudētē et eoo-
 pante deuēiat a deuot? ⁊ pijs cogitatioibz
 ad cogitatus turpes et impios. a pur? af-
 fectōibz ad immūdas. a spūalibz ad carna-
 les. et nōnunq̄ a sanctis cogitatioibz ad ex-
 ecrande blasphemie cogitādoes. put i non

nullis deuotis personis in his incautis /
 compertūq; qn̄q; est. In ipa etiā venerā-
 da imagine crucifixi ex nimis fixa conside-
 ratōe circa corpis dñici nuditatē eiusq; fe-
 moralitū. Qui casus sicut muliercul' ē val-
 de possibil'. sic vicinēsa poterit casus iste
 ⁊ viris esse nō impossibil' / si nimis figant
 eorū cogitatus erga sanctaz virginū ima-
 gines corporeas. put etiā expientia nōnillos
 docuit. Laueamus igit̄ dū cogitare volu-
 mus nudū crucifixum ne incaute id fiat.
 Aliōqn̄ cōtingere poterit dñm nostrz cru-
 cifixum de cruce nobis euanescere. nosq;
 cum latrōibus nō tñm his q̄ cū dñio cruci-
 fixi sunt / sed et illis inuisibilibz illis insidi-
 ose cōtra nos latitantibz soloz remanere. q̄
 ⁊ despoliatēs nos cogitatioibz ⁊ affectōni-
 bus puris et sanctis. et plagis turpiū ⁊ ex-
 ecrandaz ipositis / vix seminiuos nos sub
 cruce relinquunt. Seminiuos ⁊ semimoz-
 tuos nāq; nōnūq; deuoti simplices se pu-
 tant / cū ex h̄mōi corpaliū speciey incau-
 ta ⁊ nimia imaginatōne veniūt a sc̄tis co-
 gitatioibz / meditatioibz et orōibz ad cogita-
 tiones nefarias spūitu neq; sepi? cooperā-
 te. estimantes cū quadā despōtione se a do-
 derelictos et reprobatos ppter h̄mōi tur-
 pitudies / cogitatu corū occurrētes et per-
 consequēs se in aīa a dei gratia mortuos fo-
 re. et vix vita corpis viuere. quod tamē fal-
 sissimuz est. Ecce ad q̄nta peruenitur pe-
 ricula ex nimis forti imaginū corpaliū re-
 rum fantasia. et ex antiq; hostis coopatiōe
 maliciosa. Nemo ppter p̄missa credat san-
 ctōy imagines (sicut qdā heretici senserūt)
 esse cōtemnendas. sed sunt poti? reuerētē
 tractande. et ea intentōe qua ecclia dei eas
 instituit digne honorāde. Et sic discamus
 ab his visibilibz mēte trāsire ad inuisibilia.
 corpaliybz ad spūituaia. Ille nāq; ē finis
 imaginū.

**Remedia cōtra spi-
 ritū blasphemie.**

¶ Blasphemie tēptatiōe / occasiōe
 p̄missoz ē etiā notādū q̄ ipa noui-
 ter ad dī fuitiū p̄uersos qn̄q; hūit
 ifestat. iūmico hūani generis (vt tales p̄ h̄ in
 despōtōz d̄ducat ⁊ a dī fuitio viāq; saluē
 arrepta retrahat) id agētē. deo aut (vt p hu-
 iusmodi ḡues tēptatōes si eis nō p̄senserit
 a pctis suis purgati. i fluetie sue gr̄e idonei
 reddāt) h̄ pic p̄mittētē. ¶ Cū igit̄ cogita-
 tt 4

De exercitiis discretis

tio hmoi mala horrenda .grossa .turpis .z nefaria impoꝛtune occurrerit .no terreatur nec tristet psona deuota pꝛterea nimium . neqꝫ credat se .pꝛt talē a deo derelictū . eti am q̄ntūcūqꝫ talis cogitatio blasphemie videat esse cōtra dei v̄l alicuiꝫ sc̄ti honorē aut ꝑtra fidem castitatē zc̄ . Sꝫ maiorē fiducia se ꝑtinendū ad deū inde accipiat / dicendo corde aut ore . ¶ Dñe deus meꝫ ḡniter z inuicissime tolero hāc temptatōnē . ra men qꝫ mltū peccauī iustū est vt multū affligar . Confidēs dñe qꝫ tā forte certamen mihi cōmittis qꝫ etiā inter magnos et electos tuos milites velis cōputare me indignū . Si igit dñe est tue voluntatis vt hec tēptatio dura me colaphiset nō recuso laborē . sꝫ suppliciter rogo vt tribuas suo tuo virtutē pugnādī z vincēdī ne ei vnqꝫ inēt nū cōsentiam . Tu enī deꝫ meꝫ sc̄is creaturē tue impotentīā . nec etiā ignoras inimicorꝫ meorꝫ inuisibilitū inueteratā inuidiaz z maliciā ꝫ me . Et hec orādo dicat hō deuotius vt poterit / signādo quoqꝫ se interī sepius signo sancte crucis / et aq̄ bñdictā si affuerit se asp̄gendo . His pactis sit hō ꝑctus et nō curet de eis ampliꝫ multum . nec litiget vltra ꝫ illa vice nimis cū eis dez sed cōtēnat . z sic citꝫ euanescent a meoꝫ . ¶ Sup ꝫmissis habemꝫ exemplū de q̄dā monacho in heremo . q̄ talibꝫ turpibꝫ cogitatōibꝫ vexabat viginti annis . z nemi audebat ap̄ire temptatōem hāc pꝛt eiꝫ ab omiatiōez . Tandē tū cuidā antiqꝫ experto patri eā nō ore et ꝫcundā sed sc̄pto dēterit . Qui ridēs ait . Pone manū tuā sup caput meū . quod cū ille fecissꝫ / ait idē pater . Sup caput meū ego accipio totū istū peccatū tuū z omne pondꝫ eiꝫ . Non ḡ tu amplius inde ꝫsciētīā aliquā habeas . Cum autē monachꝫ sup hoc miraret z eāz huiꝫ q̄reret . Rñdīt pater q̄redo . Placuit ne vnqꝫ tibi ista turpis cogitatio . Absit inq̄t illenā maxime mihi sp̄ displicuit . Et ait sanctus ꝫ . Manifestū est ḡ qꝫ tu eā nō agis . sed eā pateris antiqꝫ hoste ꝫcurāte . et te vt decipe tandē ꝫ despatōez possēt ita fatigāte . Hunc ḡ fili mi audi ꝫsiliū meū . Et cuz itez inuaserit tal turpis cogitatio / dic . Tibi z sup te inimice neqꝫ sit hec tua blasphemia . ego nihil in ea habere volo . sed dñm deū meū ego adoro z venero / si ipmꝫ credo . Ex post ꝫo iste frater nūqꝫ habuit ampliꝫ hanc ḡuē tēptatōez cōsilio senis ad

intus . ¶ Et notandū qꝫ psona deuota huꝫ iusmodi tēptatōez ḡues nō debz cōfiteri i differēter cuiqꝫ sacerdoti q̄qꝫ plurimuz l̄rato . ne forte occasione despatōis habeat pꝛt multoz inexpientiā . sed recursū habeat ad viros duotos religiosos discretos . Nec est opꝫ in speciali nimis declarare in ꝫfessioē talē turpitudinē . sed sufficit ita dicere vt ꝫfessor intelligat mentē ꝫfiteris . et hoc ꝫ semel . Si ampliꝫ verauerit satis e eidē ꝫfessori ampliꝫ simplicit̄ in genere eādem dicere . ¶ Pro illis q̄ ꝫmissa sunt notetur ꝫ regula generali . qꝫ q̄lescunqꝫ cogitātōez male occurrerint siue sint de carnalitate siue de inuidiā ira supbia zc̄ . fiat diligentia vt ab itra eis nō cōsentiat . z vt ab extra nō impleant . z securꝫ erit hō qꝫ nullo modo hmoi erūt peccata mortalia . imo ꝫmuniter cū eis ita resistit erūt magne virtutis hic . et in futuro remuneratōis singularis materia seu occasio . Ex humilitate tū potest hō de eis cōfiteri . nō in specie sed i generali / dicēdo sic . Tales malas cogitationes habui . tamē ꝫ dei gratiā ip̄e mihi nūqꝫ placuerūt . Timeo nihilominꝫ qꝫ nō tā cito eas impugnaverim sicut debuissē . z cū dei auxilio potuissē . Notandū autē ē qꝫ si in his adueniret (quod absit) delectatio cū ꝫsensu / hoc oīno expresse et specificē esset cōfiteandū . et si in op̄atōnem ꝫcederet tūc adhuc mltō ampliꝫ . quia hoc foret grauius . ¶ Huic regule generali videt̄ addēdum qꝫ si psona deuota fuerit ex naturali quodāmodo inclinatioē nimis prona ad aliquod peccatū seu viciū / sit hoc ira / inuidiā / male loqui ḡ alijs . aut aliū quodcūqꝫ . ita vt quādoqꝫ etiā cadat mortaliter / nullo modo pꝛt hoc desperet . sed cordialit̄ de hoc doleat et cōfiteatur hūiliter . z ꝫponat in animo nūqꝫ ampliꝫ ita velle peccare . etiā si millesies tunc vna die ceciderit aut vltra / nō tamē pꝛterea dānabitur / dūmodo saltē totiens surrexerit quoties ceciderit . Ante casum igitur cogitet diuinā iusticiam . sed post casum diuinā misericordiam semp̄ attendat . Misericordia enim dei tanta est vt si homo haberet omnia peccata mundi super se . et doleret qꝫ cum eis tam bonū dominū deū suum superbe offēdisset . et firmiter ꝫponeret ampliꝫ abstinere / dens talem nūqꝫ damnaret . imo habemus multa exempla ḡ pluribꝫ sanctis qui grauiter peccauerūt . z post peccata sua

pppter penitentiā suā /z maximā domini dei nostri dulcedinē et pietatē q̄ diligit hūanā naturā /facti sunt apud deū maiores sc̄ti q̄ nōnulli sc̄ti q̄ nō sic ceciderūt. Terūtū sup his nemo dz peccare. Sz postq̄ peccauit /fidat de dei bonitate. /z pp̄ premisa resurgere festinet. et salu⁹ erit. Hā deus p̄ os p̄phete dicit. q̄ nō velit mortē pctōr̄. Sed iuxta verissimā sc̄ti Johis chryso/ stomi sententiā. de q̄si dolet cū hoīez p̄ suā iusticiā dānare debz. pppter hoīs iusticiā. et q̄ hō est imago dei tā nobilit̄ creat⁹ /z tā p̄ciose redēpt⁹. ¶ Nemo ḡ debz desp̄are de dei misericordiā q̄ntūcūq̄ etiā ḡuit /z imm̄erabiliter peccauerit. sed toto corde doleat. q̄ tā dulcissimū dñm in honoraui pp̄ suā pctā. /z i futurū cauere p̄ponat. et sic dubitare nō habet q̄n̄ diuina pietas secū misericordiā faciat. ¶ Est etiā p̄ regula seruā dū q̄ si hō in aliq̄d peccatū ceciderit etiā mortaliter /non tm̄ semel sed pluries. non tristet̄ intantū ex h̄ q̄ sibi p̄i ḡuit indignetur inde /z aliq̄d mali idiscrere sine scitu /z p̄silio sui p̄fessoris vel superioris pp̄tea faciat sibi /sed cū q̄dam mētis libtate /z cordis fiducia hūiliter recurrat ad dñm deū suū. petendo cordialit̄ veniā /z se accusando et emendatōem cū diuio adiutorio in mente habēdo. ¶ Faciat ḡ hō iste sicut facere solēt pueri nō dū satis fortes ad ambulanduz. q̄ cū libēt̄ vellēt̄ ambulare cadūt sepius. Et cū se cecidisse cogscūt /z p̄ se nō posse surgere. nō sibi p̄p̄is ita indignant̄ vt sic velint iacēt̄ p̄manere. sed hūilit̄ et fiducialiter extēdūt man⁹ suas ad piā m̄f̄ez vt se releuet̄ et q̄ p̄ se surgere neq̄unt. In infinituz p̄ nos sum⁹ cari et dilecti diuine maiestati q̄ nos creauit et redemit. et pp̄tue saluare disponit. q̄ vnq̄ aliq̄s fili⁹ sue m̄ri carnali extiterit carus et dilect⁹. Recurrat⁹ ergo ad eam cū hūilitate /z p̄fidētia post lapsuz. /z ip̄ossibile ē vt dānemur. Null⁹ aut̄ p̄sumat q̄ velit aut possit p̄ se surgere a peccatis aut pctā cauere. Hoc enī solū diuine est gr̄e. Cauēat ḡ q̄sq̄ a signo tāte supbie. Nam pp̄ ip̄am supbiā p̄mittit de⁹ q̄nq̄ cadere hoīem in pctā. in q̄ nō cecidisset si hūilit̄ /z timorate se ad dñm deū suū /z cōpassiue ad primū suū q̄ pus in silia peccata cecidit habuisset.

De malarū cogitationū causis atq̄ remedijs.

¶ Via tactū est sup̄ de ḡuibz /z abominādis rēptatōnibz cordis seu cogitatōnum cū doctrinaz aliq̄z p̄ earūde remedio annotatiōe. Ut adhuc clari⁹ possit intelligi qd̄ dictū est. /z vt facili⁹ possint inueniri remedia sp̄ualia cōtra morbū sp̄ualē tā pestifer⁹ /z expedit declarare aliq̄lit̄ causas quantū possibile fuerit /z dñs donauerit ex q̄bz ortū habeāt q̄nq̄ tā turpes cogitatōes. ¶ Primū itaq̄ fieri possunt ex suggestiōe /z imissiōe inuisibil̄ hostis. qui vtutē fantastica et imaginatiuaz simpliciu mouet hm̄oi abomiatiōibz /z pro ut fecit illi monacho viginti ānis vnde sup̄ dictū est. Probatōem hui⁹ docet experientia in nōnullis deuot⁹ innocētibz /z castissimis p̄sonis. q̄ nunq̄ ab extra audier̄ blasphemias /z turpitudines tales q̄les ab intra p̄cipiūt. Cū claz est q̄ nisi ab hoste inuisibil̄ immitterēt /z m̄ime sentiret. Immissiōes autem hm̄oi p̄mittit de⁹ fieri ad humiliādū hoīez /z vt timorat⁹ op̄et salutē suā. et ad discēdū antiq̄ hostis insidias. /z vt hō deuot⁹ ad diuinū auxiliū r̄currat. ¶ Remedium bonū est vt hō faciat vt sup̄ heremita docuit. Itē p̄dest vt hō diuio adiutorio p̄fidens /z derideat /z p̄tēnat spiritū neq̄ et sup̄bum cū suis immūdicis dicēdo. Im̄mūde spirit⁹ si qd̄ posses ampli⁹ etiā faceres. ego tenō curo qz dñm deū meū /z tibi vnq̄ p̄sentia i adiutores inuoco. Scio p̄sonā q̄ p̄ hm̄oi irrisiōne solaciose de facili se eruat ab his spurcijs. ¶ Sp̄us quippe sup̄b⁹ nō diu patit̄ se ita p̄tēpt̄ ui haberi. ¶ Sc̄do fieri p̄nt hm̄oi cogitatōes turpes /z abomiabiles ex causis naturalibz fm̄ humani corpis dispositōez. ¶ Primo videlz aut ex nimia cerebri euacuatōe p̄ icinnia. studiū vel fortē imaginatōez. ¶ Sc̄cūdo aut ex nimia abundātia grossi fumi causa ti ex corrupt⁹ humo:ribz pp̄t̄ cibi /z pot⁹ impantia. vel etiā causati ex certo cibo vl̄ potu. q̄ licz modice sumptus habz naturaliter generare grossos humores caput pturbātel. ¶ Tercio aut ex eo q̄ p̄sona talis est nimis ociosa. ¶ Quarto aut ex idē q̄ hō est p̄suet⁹ curiosē /z incaute videre vl̄ audire res q̄bz facili⁹ sumit occasio postea cogitandi nefaria. ¶ Quinto aut etiā ex iordiatō /z nimis p̄tinuo r̄iore offēdēdi deū. quēadmoduz videm⁹ exēplarit̄ q̄ sepe /z cōit̄ p̄trāsi tur lignū q̄ntūcūq̄ etiā angustū i era simpliciē positū absq̄ aliq̄ trepidatōe qd̄ n̄ sic

De exercitiis discretis

ficeret si lignū foret i alto. aut de sub^o habe
ret pfundā foueā / etiā q̄s̄ esz mag^s am/
plū. Nā tunc imaginatio de piclo faceret
hmōi timorē Et timor p̄seq̄nt̄ faceret casū
ex eo q̄ fm naturales in magno timore s̄a/
guis tot^o conat̄ iuuare p̄re nobilio^{rē} cor/
pis. s. ipm cor recurrēdo ad ipm. et sic cete/
ris mēbris euacuatis hō p̄ totū corpus q̄
si spasmat̄ et deficit viribz. vnde necesse est
vt cadat. ¶ Silz est exēplū de timore in te/
nebris. Expientia ei docēte scim^o q̄ in lo/
co obscuro vl tenebroso et in nocte cū vide
re nō possum^o que iuxta nos sunt timem^o
naturalit̄ velim^o aut nolim^o. Ita vt etiāz
q̄s̄ videat̄ nobis ex timore nimio licz s̄a
fastice q̄ videam^o vel sentiam^o circa nos
tetras imagēs vl audiam^o voces aut sibi
latōes horribiles. cū tū in re nihil sit.

Quam^o igit̄ nūc ad p̄positū nostz
q̄ q̄tū ad euacuatiōem cerebri vel
ei abundantia in humoribz corru
ptis et c. p̄sona tal̄ indiget mag^s p̄silio exp
torū artis medicine et bono regimie corpa
li q̄s̄ doctrina theologoz et spūali medica/
mine ¶ Sed q̄tū ad ociositatē nimia si ip
sa fuerit in causa que oia mala docere p̄sue
uit. remediū p̄ncipale est vt hō studeat co/
gitatōes suas bestiales et indomitas freno
ratiōis tenere/ne vagent̄ libere sp̄ q̄ volue
rint. Et poterit h̄ fieri si hō occupauerit se
diuersis exercitiis vtilibz tā spūalibus q̄
corp̄alibz alternatis vicibz/dūmō tū h̄ fi
at cū mentis q̄dā delectatōe. et nō vsq̄ ad
tediū et nausēā in vno exercitio. alio q̄n co
gitatōes p̄p̄t̄ tediū nō recederēt. sed eā vt
pus et q̄s̄ multo ampli^o diuagando ad
alia se redirēt. ¶ Sup̄ his habem^o exēplū
de sc̄to Anthonio q̄ q̄dam vice in heremo
guiter affligebat̄ tēptatiōne malaz cogita
tōnū. Cū p̄q̄rebat̄ d̄no dicēs. Dñe velles
saluari sed nō volūt p̄mittere cogitatōnes
mee. Tunc apparēs ei angel^o in specie he
remite ostēdit̄ eidem remediū p̄ cogitatio
nes hmōi/nūc paululū laborādo manibz.
nūc genibz flexis orādo. deinde corp^o refi
ciendo. post q̄scēdo. et rursus itez laborā
do. et tandē ait. Anthoni sic facias et tu. et
salu^o eris. Utinā attēderēt bñ h̄ exempluz
nōnulle p̄sone q̄ sub specie q̄si vacādi deo
et deuorōi nihil opari volūt manualit̄. cuz
tū apls dicat. Qui nō laborat nō mandu
cet. Quāuis enī vacare deo p̄ spūalia exer
citiā n̄ sit sine labore. laborare nihilomin^o

interdū etiā manibz expedit. Cū p̄tingit
nōnunq̄s vt h̄ negligentes nō q̄dē ob cor/
pis debilitatē s̄z ex defidia et carnis volup
tate deueniūt ad magna picula suaz aiaz.
nō solū in malis cogitatōibz sed etiā q̄s̄
in gūioribz. Prudent̄ itaq̄z et rectissime re/
ligionū institutores suis deputarūt filiis
certas horas nō solū ad cantādū. orādūz
ad meditandū et c. verū etiā ad labores ma
nuū exteriores faciēdū. put clare p̄tz in re/
gula sc̄ti Bñdicti et alioz approbaroz or
dinū institutiōibz. Nō est enī aliq̄ cogitatō
tā turpis / tā abomiabil^o / mala et execrāda.
quā nō inueniat̄ detestāda ociositas. Nā
cor vacātis ocio est ad instar molēdini. q̄d
cū nō habet ad molēdū bonū frumentūz
q̄ in cōtinuo motu est. molit̄ et p̄sumit se
ipm / etiā vsq̄ ad totalē sui cōsumptionēz
aut destructōem. nisi phibeat̄ alicui^o dili
gētia. Et eque cito molit̄ aduolātes fedas
muscas sicut granoz electoz adipēs. p̄ser
tim cū suū sit p̄tinue molere et nō q̄scere.
nequaq̄s h̄o q̄d molat̄ sine bonū sine malū
discernere et eligere p̄t̄ nisi regētis p̄uiden
tia alit̄ curet disponere. ¶ Si cui exēpla p̄
missa p̄ vitādo ocio nō sufficiūt. attendat
etiā q̄ ipi frēs carthusiē. q̄ pl^o ceter^o reli
gios^o q̄eti cōtēplatiōis et spūalibz exercitiis
depurati vidēt̄. habēt̄ (put intellecti) certas
horas q̄b corp̄alibz intendūt opibz secre
te et sine strepitu in suis cellis. sit h̄ scribē
do. libz os ligādo. corruptos emēdādo. or
tulos suos colēdo. aut cetera hmōi p̄tiora
p̄ loco et tpe p̄gruo faciēdo. Quippe p̄sde
rātes q̄ spūalibz sp̄ intēdere n̄ sūt hūana
fragilitas. religiosi q̄s̄ corp̄alia exercent
vt vitēt̄ piclosa ociositas. Attestat̄ p̄dictū
diuina septura quō nō solū piclosū s̄z etiāz
dānosū sit ociiū de sodomis q̄ pessimi pec
catores noiant̄. et int̄ ceteras causas q̄ eos ad
tātū p̄duxerūt malū p̄mēorāt̄ (ni fallo) ipm
ociū. Ad dēdū p̄p̄t̄ p̄missa ē q̄ licz q̄si oibz
generalz sit piclosū simpliciter velle itēdere
p̄tēplatiōis q̄eti. et n̄ labori q̄s̄ intendere
manuali. sp̄aliter tū vidēt̄ h̄ p̄nciosū iuue
nibz p̄sonis. et si n̄ oibz tū mlz. marie p̄p̄t̄
natural^o calor^o i ipis excessiuū d̄niuz. ac eti
am p̄p̄t̄ corz idiscretōz et inexpientia q̄ diu
turnitate t̄p̄s̄ r̄mouet̄. imo etiā p̄p̄t̄ p̄s̄p̄ri
onē q̄ sat̄ cō nata eē p̄suevit iuueniti. Cū
ad magna possent puenire iuuenes aiaz
picula. si nō quādoq̄z et sepius corp̄alibz
exercitarent̄ opibus. ¶ Nulli tū dubiū q̄n

cōtingat iuuenes quōq; p̄ multis senibus
p̄p̄latōi inueniri magis idoneos. quāq;
de p̄muni cursu id negandū videat. Inue
niunt nāq; iuuenes vel ex naturali disposi
tōe vel ex bono regimie vel ex singulari do
no diuine gratie q̄tissimi. et ad exteriora q̄
si in nullo inclinari / sed totalit̄ pene deuo
tioni dediti. Inueniunt etiā inueterati die
rum maloz / in quib; q̄si nulla mentis est
stabilitas / nec animi trāquillitas. nec cor
dis deuotio. sed ex mala p̄suetudine passi
onib; viciosis abundantes. et pene in nullo
mortificati. nihil aliud q̄ que carnis sunt
sapiūt. Quis ḡ dubitet q̄n illi iuuenes ad
vacādū deo p̄ sint apti q̄ isti senes? Et
ne q̄s murmuret attendat q̄ sunt (scriptura
teste) pueri centū annoz. Et sunt adolesce
tes nō p̄tendi / q̄ posterū priorū vitā mo
rib; trāscēdēt. ¶ Hec remedia data cōtra
malas cogitatōnes dū causam habuerint
ex ocio valent etiā si causate fuerint ex ni
mio et inordinato timore offendendi deuz.
Occupat̄ nāq; diuersis exercitijs facili
obliuiscēt timoris h̄mōi q̄ vacās cōtinuo
ocio. remediū nihilomin; cōtra eandē cau
sā efficacē ē vt hō cogitet post̄ diuinā mise
ricordiā q̄ dei iusticiā. et cum q̄dam men
tis libertate fiducialit̄ se totū p̄nciat ī abis
sum diuine bonitatis et clemētie dicendo.
Dñe q̄q; multa et magna sit mea iniquitas
vnde merito te timere habeo. scio t̄m q̄ ml
to ē maior tua pietas. q̄ est infinita. vnde
multo ampli; in te p̄fidere volo. Aufer ḡ
a mede me nimirū timorē seruile. et p̄fir
ma me in timore tuo filiali quo magis te
cordialit̄ diligā q̄ nimis vehemēter timeā
¶ Si aut̄ p̄suetudo mala et curiositas in
tendendi ill' de q̄b; facile occasiōes malo
rū oriri p̄t fuerit in causa tam turpiū et in
iquaz cogitatōnū / remediū difficult; pote
rit inueniri. q̄ semp inq̄eta et famelicā so
let esse curiositas in mal' enutrita et p̄suetā
Remediū t̄m hoc est vt sup̄ vt hō occupet
se vtilib; vitādo ociū. Et custodiat se a vi
dēdis / audiēdis / loq̄ndis et tāgendis no
xijs. et nō dādo occasiōib; pctōz locū. Eti
am valet vt hō cū senserit se iuadi talib; co
gitatōib; / statim q̄si cū violētia reuocet mē
tem snā inde et applicet ad alia. Etiā si mil
lesies vna die hoiez iuaserit. millesies hō se
ab eis auertat / siḡndo se siḡ sc̄e cruc' suspi
rādo ad deū / inuocādo n̄raz dñaz et sc̄m an
gelū custodē suū ceterosq; sc̄tōs q̄s ī sp̄ali

h; veneratōe et dilectōe. Ut si hec oīa n̄ p̄
sint īstīgat hō sibi p̄p̄i aliq̄ne dolorē p̄ flagel
la aut als / salua t̄m discretōe. Et si nec ad
huc sic par fuerit nihil meli; ē nisi vt tunc
hō p̄tēnat t̄les spurcicias et faciat sicuti fa
ceret si q̄s sibi diceret vt oīderet aliq̄ q̄ ip̄e
audire vt videre dedignaret̄ Tūc ei q̄si cū
indigtōe auerteret et aures et oculos et p̄uer
teret se ad alia / etiā q̄stūcūq; ali; loq̄ret̄ seu
mōstraret q̄ sibi nō placerēt. Sic et h̄ fiat.
Si aut̄ nec sic ifernales tales musce p̄ūgi
tiue pacē p̄miserit optimū r̄mediū ē vt hō
nihil d̄ eis ampli; curet. s; sub diuina p̄fidē
tia patiētā habeat. et sit secur' q̄ n̄ cū noce
būt n̄ solū. imo et ad magnā coronā eidez
p̄derunt.

Quattuor genera

lia documēta s̄ malas cogitatōnes.

P Ro pleniori intellectu eoz q̄ dicta **S**
sūt et p̄ faciliōri remedio p̄sequēdo.

Cōtra tā grossas et rusticanas tēptatōnes
cogitatōnū ponam; aliq̄ documēta breuiē
Quoz p̄mū ē istō. Periculōsissimū ē cū
q̄s se dare vult ad deuotōz et ad sp̄ualia ex
ercitia si n̄ scit sc̄pturas nec h; bonū dire
ctozē p̄siliariū fidelē / exp̄tū duotū et discre
tū / deū timentē d̄ q̄ audeat et possit totalit̄
p̄fidere et p̄scie sue secreta ex toto eidē reue
lare. alioq̄n ei p̄tiget talē p̄sonā facili; et p̄i
culosū errare a p̄a via salutis / q̄s aliq̄ne q̄ cōi
sc̄lariū fidelīū ḡdit̄ via. Exēplū sup̄ h̄ ha
bem; ī vitasp̄az. Nā dicebat q̄dā sc̄tūs p̄z
Si videret iuuenē p̄ se volētē it̄rare paradīū
.i. sine doctore. etiā si iā vñ habuerit pedē
ī paradīso. retrahet ip̄z īfra p̄ aliū pedē. q̄ sic
nūq; it̄rare pot̄it ¶ Sc̄dm documētū ē. p̄
q̄s p̄sona duora exposuit suo p̄ri sp̄uali illā
tēptatōz villanā s̄bis generalib;. n̄ ē neccē
sariū d̄ ca vltra ī sp̄ali aliq̄d dicere. nisi for
te ī illū finē vt meli; intelligi possit ex q̄ cā
sit orta. et vt ex p̄nti p̄ueniēt; possit dari re
mediū. Nō t̄m adhuc fieri deb; h̄ frēq̄nter.
Qui enī p̄sumeret liberari se ab h̄mōi tem
ptatōe graui p̄ confessiōis et manifestatio
nis iteratōem nimirū erraret valde. Nā ex
p̄ientia docētē frēq̄nter habitur' eēt peius
ex hoc. Attendat ḡ. put sup̄ tactū est q̄ nō
est necessariū vt inde q̄s p̄fiteat / eo q̄ non
est pctm̄ nisi forsitan ip̄a p̄sona esset ī cul
pa ex vna q̄nq; causaz sup̄ exp̄ssaz. Tūc
enī poterit fieri ita vt petat p̄siliū et auxiliū
a confessore. et vt veniā consequi mereatur

Documentū notabile

De occasiōe p̄stira tā abomiabili tēptatōni
v̄puta. si v̄icz ip̄a p̄sona deuota p̄sucta es-
set nimis vacare ocio aut curiositati. aut
q̄ nimis ieiunasset indiscrete. aut q̄ nimis
in cibo et potu excessisset. De his b̄n̄ p̄t̄ fie-
ri cōfessio. aut etiā extra cōfessionē peti con-
siliū absq̄ t̄n̄ sp̄c̄ali et apra manifestatōne
tal̄ blasphemie q̄ ip̄am p̄sonā verat. ¶ Ter-
ciū documētū est vt diligētissime ab om̄i-
bus caueat ne q̄s aliq̄ mō q̄c̄q̄ dicat aut
faciat vel scriptis v̄l picturis v̄l gestibus
v̄l figuris q̄buslibet corā v̄triusq̄ sex̄ pu-
eris siue iuuenib̄. v̄n̄ possit in eis causari
postmodū hm̄oi nefarie aut aliaz q̄rūcun-
q̄ turpiū cogitationū incentiuuz. Proue-
ph̄ dolor nōnulli facere nō verent̄ q̄ sine oī
necessitate et ex mera sua carnalitate seu ani-
mi leuitate loquunt̄ audacter de secretis ma-
trimoniū aut s̄ fidē. cōtra deū eiusq̄ sc̄tām
h̄ūanitatē. v̄l s̄ sc̄tōs p̄ modū ioci. vel al̄s
leuiter corā puellis et iuuenib̄. aut p̄ tur-
pes picturas. aut p̄ gest̄ lasciuos innocen-
tū corrumpunt corda. Aut q̄ caniculos vel
cattos aut pullos v̄l alias bestias lasciu-
entes et ad lascinias et turpes cogitat̄ d̄ fa-
cili inspicētū aīos puocare valētes nutri-
unt. et ab hm̄oi taliaz v̄isu auditu et tactu
pueros et puellas innocētes nō caute cu-
stodiūt. s̄ sine om̄i h̄ecūdā corā eis cum
his turpia fieri p̄mittūt. in magnū suū et
talū innocentū piculū aīaz. De facili nā-
q̄ pueri etiā innocētissimi occasiōe ex hu-
iusmodi nefādoz auditu v̄isu tactu v̄l rē.
data cogitabūt inimico coopante vtinaz
nō ex cogitatōe etiā ope postmodū p̄pleāt
q̄ loqui nō licet. Sed dimittam̄ illa et ve-
niam̄ ad alia. ¶ Quartū documētū ē. tē-
ptatio illa ḡuis et turpis blasphemie seu
q̄cunq̄ alia que in sola cogitatōe adhuc p̄-
sūt v̄incit̄ vt cōiter melī eā p̄t̄nendo. ob-
liuioī tradēdo. et se de ea excutiēdo. et ad a-
lia fortit̄ mentē trahēdo. q̄s multū eū ip̄sa
lingādo repugnādo et disputādo. Rō effi-
cat̄ e huī. de q̄nto ei nitit̄ q̄s sufflādo for-
titer extinguere magnū ignē. de tāto ignis
amplī inflāmescit vehemēt̄ et auget̄ citi-
us. Sicut est de potētia hoīs imaginatiua
siue h̄tute fantastica. q̄ q̄nto magis aliq̄
specie app̄hēsiua p̄ cogitatōes cōpugnan-
tes fricat̄ et mouet̄. tanto fort̄ in ip̄is figi-
tur et indelibilī fortificat̄. Nihil ē p̄sulti-
nisi vt trāscat̄ faciliē in his. et nō nimis i-
mobilē. et q̄si ex directo eis repugnet. s̄ q̄

si ex aduerso p̄ indirectū alia v̄icz i cogita-
tu fortiter app̄hēdēdo. Et vt breuē reme-
diū breue dicam. aqua p̄nie in lachrymis
corp̄is. et genit̄ sp̄s in cōtritōne cordis
p̄ peccatis hāc malā tēptatōem et quācun-
q̄ aliā maculā anie efficac̄ abluat purgat
et extinguit. expro credat. si t̄n̄ (vt sup̄ mo-
nuim̄) discretio nō desit. Ita vt caput sen-
sus et ratio nō ledant. Et dūmodo firma
sp̄s de dei misericordia nō absit. Ita vt ex
nimio timore offēnsiōis diuie in desp̄atio-
nis voraginē nō labat. deficiamus q̄ppe ex
nob̄ in cūctis. sed nō vsq̄q̄ ad p̄ditōem
gr̄e dei. Ip̄e enī nouit sustētare n̄ram infir-
micitā et infirmitatē p̄ q̄s p̄r et m̄r q̄ nos
fm̄ carnē genuerūt. dūmodo nos nolueri-
mus sp̄te decliare extra eī p̄sidentā et di-
uinam charitatē.

Finit

Sequitur documē

tū notabile eiusdē cācellarij de sacro altar̄

¶ Uesuriētes implet bonis ius
sit nos orare tāq̄ paupes et
mēdicos sed filios a p̄re qui
est in cel. panē nostr̄ q̄ridia-
nū da nobis hodie. Tu da

q̄ he es amic̄ ille euāgelic̄ ad quē eūdūz
est media nocte p̄ntis miserie. petēdo. q̄p̄
do. pulfando. Comoda mihi tres panes.
comoda. h̄ est cū modo da vel comode da
id ē ad p̄modū da. Om̄ amic̄ mē v̄it̄ d̄
via vt ponā ante illū. Amic̄ veniēs d̄ via
p̄r intelligi vel sp̄s p̄r̄ ab euagatōne se
colligēs. vel n̄r p̄rim̄ viuis aut mortuus
suffragiis indigens. v̄l ip̄e christ̄ ad ostiū
stans et pulsans et cenare volēs. Amic̄ au-
tē est ip̄e dē ad hoīem tripl̄. Uno mō sic
dominās ad libez subditū. Alio mō sic
parēs ad filiū delicatuz. Tercio mō sicut
sponsus gerēs se sic philocapriū seu i amo-
ratū. gallice amij per amours. q̄d sonat di-
lectus ex dilecto. Amic̄ aut̄ iste ē p̄pe po-
tens comodare. a q̄ om̄e donū fontaliē et
initiatiue liberalit̄ et irreditiue. in deuabi-
liter et termiatiue. quasi circulo q̄dā intelli-
gibili. v̄n̄ fit vt repetāt p̄pos queq̄ recur-
sus. nec manet vlli tradit̄ ordo nisi q̄ fini-
iunxerit oruz. subtilēq̄ sui fecerit orbem.
Amic̄ aut̄ veniēs de via q̄s panes alios
petere p̄t̄ q̄s corpales sp̄uales et sacrales. et
hec omnia sunt v̄n̄ panis. v̄n̄ d̄ns et tri-
nus. q̄ sol̄ est panis fm̄ verā nois inter